

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-ийн ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДУУДАЙ,
БҮРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-ий ВЕРХОВНО СОВЕДИЙ ОРГАН.

№ 244 (6173)
ДЕКАБРИН
7
ЧЕТВЕРГ
1950 он

Сая 20 мөнгөн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Сталинска Конституциин Үдэрье һайндэрлэлгэ (1-дехи нюур).
«Империализм болбол капитализмын дээдэ шата мүн» гэһэн В. И. Ленинэй ном якут хэлэн дээрэ хэблэгдэн гаргагдаба (1-дехи нюур).
Нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлдэхэл (1-дехи нюур).
Коммунистууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска Блогой кавалдадууд (2-дохи нюур).
Е. Золотев ба К. Пашин.—Колхознигуудай агро-

зоотехническа һуралсалыгэ эрид һайжаруулха (2-дохи нюур).
И. Демин.—Мухаршээрэй аймагта (3-дахи нюур).
Ц. Цыремпилов.—Сэсэгтэ нуга дээрэ (3-дахи нюур).
Сталинска Конституциин Үдэрье прогрессивнэ хүн түрэлтэн тэмдэглэгэ (4-дехи нюур).
Ксрэдэхи событнууд тушаа США-дэ боложо байгаа сошордолтонуд тухай американска хэблэлэй мэдээсэл (4-дехи нюур).
Корейдэхи событнууд (4-дехи нюур).

КОМСОМОЛЬСКО ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ТООСООТО-ҺУНГУУЛИН СУГЛААНУУД

Сэлэнгын, Баргажаний, Байкал-Кударын ба бусад аймагуудай ба гороудуудай комсомольско эхин организацинуудаар тоосоото-һунгуулин суглаанууд эхилбэ. Эдэ суглаанууд энэ оной декабрь ба 1951 оной январь соо болохо юм.

Тоосоото-һунгуулин суглаанууд болбол комсомольско организацинуудай ажабайдалдахи шухала событы мүн. Тэдэн дээрэ комсомольцууд организацинга хэһэн хүдэлмэрин дүн гаргаха, алдуу дуунуудаа элирүүлэхэ, хүдэлмэрингөө саашанхи замуудыг тодорхойлохо байна.

Партийна организацинуудай хүтэлбэри дор, ВЛКСМ-эй XI съездын шийдэһэригүүдэ дүүргэн, манай республикын комсомольско организацинууд залуушуулыг коммунистическээр хүмүүжүүлэхэ, ажахын ба культурига байгууладалта тэдэниг эдэхитэйгээр хабаадуулаха хүдэлмэриндөө тоосоото үе соонилдэ амжалтануудыг туйлаа. Комсомольско олон организацинууд эмхидхэлэй талаар бэхжэжэ, политическэ ба ажахын зорилгонуудыг шийдэхэгдэ партийна организацинуудай эдэхитэй тунхагшанарын боложо шадаа. Комсомольско организацинууд өһөндынгөө хүдэлмэрингэ һайжаруулһанай ашаар союзнабэшэ залуушуултай холбоо барисаага бэхжүүлээ. Энэний эсэстэ мүнөө жэлдэ республика доторнай комсомолтой эргэнүүдтэ 3183 хүн ороһон байха юм. Томо комсомольско организацинуудай тоо илангаа хүдөө нотагуудта олон болоо. Колхозуудай олони комсомольско организацинууд 20—25 комсомольцуудтай.

Республикын комсомольско организацинууд политическэ гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай жэһыг урда жэлүүдэдхэй улам эхитэйгээр эхилээ. Мүнөө жэлдэ 18 мянга шахуу комсомольцууд ба залуушуул политкружоуудта ба илтирүүнуудта һуралсана.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй IV пленумэй тогтоолы дүүргэн, залуушуулай дунда культури-гэгээрэлэй хүдэлмэрингэ эмхидхэхэ талаар комсомольско организацинууд эршэ хүсэ ехээр гаргажа байна. Кяхтын аймагтай комсомольско организацинууд культури-гэгээрэлэй эмхи зургаануудыг үбэлдэ бэлдэхэһын тула залуушуулай воскресниг эмхидхэн байна. Мүнөө үедэ тус аймагтай олони клубуудын ба уншалгын байшануудын һайнаар тусхээр гээ. Һүүлэй үедэ тэндэ самодельностини 18 кружоууд бии болгодоо. Иймэ жэһэнүүд бусад аймагуудташы олон бии.

Ажалшадай депутатуудай нотагай Советүүдтэ һунгаха мүнөөнэй һунгуулин кампанийн үедэ комсомольско организацинууд болбол һунгалташад дунда агитационниһын хүдэлмэри ябуулаха хэрэгтэ партийна организацинуудта эхэ туһаламжа үзүүлээ. Республика дотор гурбан мянга гаран комсомольцууд агитаторнуудаар хүдэлмэрилээ.

Һунгалтануудта бэлдэхэлэй үедэ олон зун комсомольцууд стахановска вахтада жагсаад, нормобэ үүүлэн дүүргэжэ байна. Тэһээр болбол эрхим ажалаараа бүхы залуушуудта жэһэ харуулаа.

Ленинска-Сталинска комсомолой эрхим түлөөлэгшад ажалшадай депутатуудай нотагай Советүүдтэ депутатудаа кандидатнуудаар дэбжүүлэгдээ. Тэдэнэй дунда Улан-Удын паровоз-вагонно заводой булад шудхалгын цехын эрхим хүдэлмэриншэн Мария Эпова, Иволгин аймагтай «Улан Оронго» колхозой стахановка Даша-Цырен Жалсаранова, Түнхэнэй МТС-эй комбайнер Цырен Баторов болон бусадай дэрнүүдэ харанабди.

Партийна организацинууд һайн жэһэнүүдэ тэмдэглэһнгээ хажуугаар, комсомольцууд болбол тоосоото-һунгуулин суглаанууд дээрэ хүдэлмэрингөө дутагдалнуудыг элирүүлэхэ ёһотой. Паровоз-вагонно заводой комсомольско организациин тоосоото-һун-

гуулин суглаан дээрэ комсомольцууд хадаа залуушуулай ба комсомольцуудай политическэ гэгээрэлэй хүдэлмэрингэ хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилжэ байһанайн түлөө ВЛКСМ-эй комителыгэ ехээр шүүмжэлээ. Иймэ дутагдал мүн бусадшы организацинуудта бии байна. Яруунын, Закаменай, Эдэн аймагуудай комсомольско хэдэн организацинуудта кружоууд ба политкружоуулинуд хожомдо нээгдээл, заняинуудаа доод хэмжэндэ үнгэргэжэ байна.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй IV пленумэй шийдэхэригүүдэ бодото дээрэн дүүргэжэ эхилэхэгдэ комсомольско организацинуудшы республика дотор үсөөнбэшэ бии. Малажалай фермэнууд дээрэ хүдэлмэрилдэг залуушуулай дунда культури-гэгээрэлэй хүдэлмэрингэ һайжаруула талаар үшөө бага юмэ хэгдээ. Комсомольско олон организацинууд залуушуулай дунда физкультурига ба спортнига хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ үүсхэлээ багаар гаргана.

Комсомольско организацинуудай союздотой хүдэлмэригдэ ехэнүүд дутагдалнууд бии байна. Зарим организацинуудта суглаанууд сар сарта үнгэргэгдэхэгүи, болоходоо шүүмжэлэггүйгөөр, һонирхолгүйгөөр үнгэрдэг байха юм. Союзнабэшэ залуушуултай һула холбоо барисаатай комсомольско организацинуудшы үсөөн бэшэ бии байна. Хэдэн комсомольско организацинууд түрүү залуушуулыг өһөндынгөө эргэлдэ абаха хүдэлмэри һулаар ябуулһа.

Комсомольцууд хадаа тоосоото-һунгуулин суглаанууд дээрэ организацинга хүдэлмэрингэ бүхы дутагдалнуудыг элирүүлэхэ, тэдэниг усадхаха замуудыг тодорхойлохо ёһотой. Энэний тулада большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл үргэһөөр дэлгэрүүлэхэ шухала.

Тоосоото-һунгуулин суглаанууд хадаа ехэ ба харюусалгатай хэрэг мүн. Эдэ суглаануудыг шийдэхэгдэ политическэ үндэр хэмжэндэ үнгэргэхын тула, тэндэ хурса шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлэхын тулада ВЛКСМ-эй айкомууд, райкомууд ба горкомууд ехэ бэлдэхэл хэжэ ёһотой. Суглаанууд дээрэ бүхы комсомольцуудай эдэхитэй хабаадлаха хангаха тоо шухала.

Зарим аймагуудта мүнөө тоосоото-һунгуулин комсомольско суглаануудыг үнгэргэхэ график эблэһэн баримтанууд ушарна. Гадна, суглаанууд дээрэ заримдаа олон комсомольцууд хабааданагй ВЛКСМ-эй айкомууд, райкомууд ба горкомууд эдэ дутагдалнуудыг усадхаха, тоосоото-һунгуулин суглаануудыг хүтэлбэрилгээ һайжаруулха ёһотой.

Комсомольцууд болбол ВЛКСМ-эй комителүүдэй, бюрогай ба ревизионно комиссионуудай гашуудыг һунгалдаха ехэ харюусалгатайгаар хандаха ёһотой. ВЛКСМ-эй комителүүдтэ составуудта, комсомольско организацинуудай секретарьнуудаар эгээл эрхим, эгээл үүсхэлтэй комсомольцууд һунгалдаха эргэртэй. Хүтэлбэрилхы комсомольско хүдэлмэригдэ комсомольканыудыг зорингоогоор дэбжүүлэхэ хэрэгтэй.

Партийна организацинууд хадаа тоосоото-һунгуулин суглаануудта бэлдэхэгдэ ба үнгэргэхэ хэрэгтэһ комсомольско организацинуудта ехэ туһаламжа үзүүлэхэ ёһотой. Һаяхан болоһон ВКП(б)-гэй Обкомой III пленумэй шийдэхэригэ бэлдүүлэн, партийна айкомууд ба партийна эхин организацинууд болбол комсомольско организацинуудыг хүтэлбэрилгээ һайжаруулаха уялтагй.

Большевистскэ партийна хүтэлбэри дор комсомольско организацинууд залуушуулыг коммунистическээр хүмүүжүүлэхэ, коммунизмын агууехэ зорилгонуудыг бэлдүүлгэдэ тэдэниг хабаадуулаха хэрэгтэ саашанхи амжалтануудыг туйлаха байна.

Сталинска Конституциин Үдэрье һайндэрлэлгэ

МОСКВА. Сталинска Конституциин Үдэртэ Москва һайндэрэйг хөөр шэмэлгэлэхэй байгаа. Гүрэнэй тугуудаар ба һунгалтын урда тээхи плакатуудаар гоёдоһон Москвагай улианууд, бульварнууд ба талмайнуудта хэдэн зуу мянган хүн суглараа.

Столицын бүхы 25 районуудта областной, городской ба районно Советүүдтэ депутатуудта кандидатта һунгалташад уулзалганыуд болобо. Удэшндөө театрууд, клубууд ба культурын ордонууд соо һайндэрэй концертнууд болоо.

Московскэ областнын бүхы гороудуудай, хүдэлмэриншэнэй поселогуудай ба тосхонуудай ажалшад Сталинска Конституциин Үдэрье баяртайгаар тэмдэглэгдэ. Сталинска Конституциин тухай элидхэлнүүд, хөөрлөдөөнүүд, лекцинууд предприятинууд дээрэ ба колхозуудта эмхидхэгдээ. Сталинска Конституциин тухай элидхэлнүүд, хөөрлөдөөнүүд, лекцинууд предприятинууд дээрэ ба колхозуудта эмхидхэгдээ. Сталинска Конституциин тухай элидхэлнүүд, хөөрлөдөөнүүд ба литературын выставкэнүүд клубууд соо, культурын байшанууд, улаан буланууд, библиотекэнүүд дотор нээгдэһэн байна.

ЛЕНИНГРАД. Эндэ дулаан ба тунгалаг үрэр болоо. Гүрэнэй тугуудаар шэмэлгэлэхэн улианууд, проспектидүүд ба эрье шадарай газарнууд хүн зоноор дүүрэн байгаа. Ленинэй город Эхэ оройной энэ ехэ үдэрье—Сталинска Конституциин Үдэрье һайндэрлэгэ. Хүн зөн клубууд, культурын ордонууд, театрууд тээшэ олооро ошоно.

Һайндэрлэлгын центринь—һунгуулин Сталинска округ байба. Дэлхүүд дээрэ эгэн демократическа конституцие зохигошо агууехэ Сталин энэ округноо депутатта баллотировалагдахань.

КИЕВ. Советскэ Украиннын столица—Һайндэрэйгөөр шэмэлгэлэхэй байба. Киевэй ажалшад Сталинска Конституциин Үдэрье баярт ай оршон байдалда тэмдэглээ. Залуу һунгалташад уранһайханы вечернүүд агитационууд соо үнгэргэгдөө. Хэдэн зуугаад агита-

торнууд, лекторнууд ба элидхэлшэд энэ гайхамшаг үдэртэ зорюулагдан хөөрлөдөөнүүд, элидхэлнүүд ба лекцинуудыг хэбэ. Украиннын столица үдэшэ орой болотор һайндэрлөө. Дэлхэйн бүхы оронудай ажалшадай вождь, Советскэ Конституцие зохигошо нүхэр И. В. Сталин тухай халуун баярай үгэнүүдэ хэлэбэд.

МИНСК. Сталинска Конституциин тухай лекцинууд ба хөөрлөдөөнүүд бүхы предприятинуудта, эми зургаанууд ба колхозуудта болоо. Республикын томо томо гороудуудта хэдэн мянган экскурсантууд сугларжа, библиотекэнүүд, клубууд ба музейнууд соо нээгдэһэн выставкэнүүдэ хараба.

Сталинска Конституциин Үдэртэ зорюулагдан Минскдэ, Гомельдэ, Витебскдэ, Могилёвдэ ба республикын ондоошыг гороудта ажалшад депутаттуудай городской, районно Советүүдтэ баярай суглаанууд болоо. Беларуссинн гороудууд ба тосхонуудта ардай ехэ һайр зугаа болоһон байна.

ТБИЛИСИ. Бүгэзарардай һайндэр—Сталинска Конституциин Үдэрье ехэ баярай оршон байдалда тэмдэглээ. Сталинска Конституцие баталан абаһаар 14 жэлэй ойдо зорюулагдан элидхэлнүүд, хөөрлөдөөнүүд ба вечернүүд городской клубууд, культурын байшанууд, агитационууд соо, һунгуулин участогуудта болобо.

Грузинн столицын түрүү предприятинуудай коллективүүд ажалшад депутаттуудай нотагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ абаһан социалистическэ уялануудта бэлдүүлэн, Сталинска Конституциин Үдэр хуртэр жэлэйнгээ үйлдэһэрин программыг дүүргэ.

Тэрэшлэн бүхы оройнойнай ажалшад Сталинска Конституциин Үдэрье асар ехэ баяр багшалангай оршон байдалда, ажалай эрхим бэлгэдүүдтэйгээр угтан, һайндэрлөө.

875 дээдэ һургуули

«1950 ондо СССР-эй ардай ажахы хүгжөөжэ гүрэнэй түсбөө III кварталда дүүргэлгын дүнүүд тухай» СССР-эй Министруудтэ Советэй дэргэдэй Центральна Статистическэ Управлениин мэдээсэл соо дээдэ һургуулинуудай амжалтануудыг тэмдэглээ.

Энэ жэлдэ 500 мянган залуу мэрэгжэлтэд, тэрэ тоодо заочноор һуралсагшад, дээдэ һургуулинууд ба техникумуудыг дүүргэбэ. Һуралсалай энэ жэлдэ дээдэ һургуулинуудта ба техникумуудтэ 800 мянга шахуу һурагшад, тэрэ тоодо заочнигууд абтаба. Дээдэ һургуулинуудта 350 мянган хүн шэнээр абтаһан байна.

СССР-эй дээдэ һуралсалай Министрствонэй ТАСС-эй корреспондентлэ мэдээсэлээр ёһоор, дайнай һүүлэй табан жэлэй турша соо, орон дотор 350 гаран дээдэ һургуулинууд шэнээр баригдан ба һэргэн бодхогодоһон байна.

Мүнөө үедэ орон дотор 875 дээдэ һургуулинууд хүдэлмэрилээ.—заочнигуудыг оруулаһаад, тэдэнийг 1.200 мянган студентүүд һу-

ралсана. Гансахан Москвагай студентүүдэй тоон Европын капиталистическэ ямаршы гүрэнэй дээдэ һургуулинуудай һурагшадтай тоо үлүүдэн. Национальна республикануудтай дээдэ һуралсалай амжалтануудын илангаа ехэ байна. Революциин урда тээхи Россид дээдэ һургуулинууд оройдоо 16 гороудта, гол түлөө оройной центральна хубида байһан юм. Мүнөө бүхы союзна республиканыудтай 265 гороудта дээдэ һургуулинууд эмхидхэгдэнхэй. Манайда дээдэ һургуулинуудтэ эгээшэ республика байхгүй. Революциин урда тэрэ өөрынгөө үзэг бэшэггүй байһан олон аралуд мүнөө өөрынгөө интеллигенциин кадрнуудтай—инженерүүдтэ, агрономууд, багланар, врачнуудтай болоо.

1950 оной гүрэнэй бюджетэй ёһоор, дээдэ һуралсалай хэрэгжмэждэ 7 миллиард түхэриг мүнгэ хараалагдаба. Һургуулинуудыг, үйлдэһэрин мастериһнуудыг, студентүүдтэй һамтын байрануудыг, клубуудыг бариха ябалдалда ехэ мүнгэн һомолодоо.

Эрэхэ жэлдэ тэжээлэй культурануудай ургаса нэгэ хахад дахин эхэдхэгдэхэ байна. Энэ хадаа 5 мянган шахуу эбэртэ боло мал, олон хони, гахай ба тахья нэмжэ тэжээхэ арга олгохо юм. Мүн Гомельско, Витебскэ, Могилевско ба Полоцко областнуудтай томодоһон колхозуудта газар эсхэмжэлэхэ хүдэлмэри дэлгэртэ байна.

ЭРХИМУУДЭЭ ҺУНГАЯ!

РСФСР-эй ажалшад депутаттуудай нотагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта зорюулан «Искусство» издательство уранзураамта В. Калынина зураһан плакатыг хэблэн гаргаа. ТАСС-эй фотохронико.

Нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлдэхэл

Депутагта кандидат стахановска вахта дээрэ

«Кооператор-комсомолец» гэжэ олзоборилгын артелиин гашууд Улан-Удын городской Советэй депутата кандидаттаар алдарта стахановка, хубсага эсхэгшэ Очирма Гармасэна Доржиевагай кандидаттагые нэгэн һаналаар дэбжүүлээ һэн. Арал зоной энэ этиглэй найдабарид хүртэһэн советскэ патриотка Доржиева мүнөө һунгалтануудай хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, үшөө үндэр бүтээһэгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Хэрбэ үнгэргэһэ октябрь һара соо нүхэр Доржиева даалбартай нормобэ 102 процент дүүргэһэн байгаа һаа, ноябрь һарынгаа нормэ 140 процент дүүргээ, тнххэдэ

декабрь һарын түрүүшын хахадта үдэр бүри хоёр нормо дүүргээ уялга абаад, хурдан бушуугаар хүдэлмэрилжэ байна.

Тус артелиин коллектив гансахан энэ жэлэй турлада амжалта ажалангаа түлөө БМАССР-эй Совминий ба партинын Обкомой, Горсоветэй гүйсэдкомой ба ВКП(б)-гэй Горкомой, промкооперациин Управлениин дамжуулгын Улаан тугуудыг абаһан байгаа. Энэ мэдээлдэ О. Г. Доржиевагай оруулалта бии. Һунгуулин № 65 округой һунгалта стахановка Доржиевала өһөндынгөө голосуудыг омогтойгоор үгэхэ байна.

Б. Шаралдаев.

Үнэтэ дурадхал оруулба

Ажалшад депутаттуудай нотагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудай урда тээхи социалистическэ мурсыондэ ороһон Улан-Удын сэмбын фабрикын стахановка-секретчиша М. Н. Черникова түрүүшүлэй методты халан абаад, творческо үүсхэлтэйгээр ажаллажа, түүхэй эд ехээр арбилдаг болобо.

Мүнөө ноһо ээрэлгэ дээрэ хүдэлмэрилэхэдөө, нүхэр Черникова гансал эрхим шанартай продукци үгэнэ. Ноһые уһандунгай ээрэлгэ хэжэ тухай тэрэнэй үнэтэ дурадхалыг үйлдэһэри нэбтэрүүлэн, тус фабрикынхид үдэр бүхэндэ 50 килограмм хүртээр ноһо алмадаг болонхой.

М. Н. Черникова үдэрэй 30—90 килограмм хүртээр муу шанартай продукци гаргадаг байһан аад, мүнөө нэгшэ голодло хүдэлмэри дээрэ гаргадаггүй, гансал эрхим шанартай продукци үгэлэг түрүү хүн болоо.

Энэ дүй дүршэлынь халан абаһан секретчиһанууд нүхэд О. Ф. Турченко, М. И. Неделиева, браковчиша М. Л. Безносикова, присувальчиша Ц. Данилова гэгшэд бүтэн гаргадаг продукцияһаа шарырыг нилдээ дэһшэжүүлһэн байна.

Патриотка Черникова өөрынгөө шэн зоригто ажалаар шэн амжалтануудта нүхэдөө зоригжуулжа, коллективийнгээ гашуудтэй дунда хүндэтэй стахановка болобо.

А. Прусова.

Модшодой амжалта

Хэжэнгын аймагтай Сталинай нэрэмжэтэ, «Ленинэй зам», «Комсомол» колхозуудай модшод Хан-дагатай леспрохозой Мойһото гэжэ участок дээрэ хүдэлмэрилнэ. Тус колхозуудай бригаданууд модо шэрэлгын түсбүүдыг үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Жэһээлхэдэ

«Ленинэй зам» колхозой нүхэр Жамьяновка бригадинхид үдэр бүри 15 кубометр модо түсбөө гашуур зөөнэ. Тэрэшлэн модо эгээлдэ Жамьянов, Золтуев болон бусад нормобэ 1,5 дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

Ш. Цыбанов.

ХОЁРДОХИ ШАН

«Заготскодой» Яруунын конторын коллектив III кварталтай үйлдэһэрин түсбөө болзороон урид үлүүлэн дүүргэ. Нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мурсыондэ түрүү һуури

ээлһэһэнь түлөө тус коллективтэ ВЦПС-эй ба мяха-һунай промышленностин Министрствын эрхсийн шан—5500 түхэриг мүн-гэн үгтэбэ.

Т. Сареева.

Эхэ-герой депутатта кандидат

—Багша Цысума Будаевна Доржиева уругтоо найнаар бэлэдхэдэг, хурагшадтай тетрадьнуудыг наринаар, шалгалдаг, хурагшадыг шадамараар хүмүүжүүлдэг. Тиймэнээ, тэрэнэй дааж байһан класс ойлгосын талаар хургуули соогоо түрүүлдэг,— гэжэ Курумканай аймагай Түнгэний долоон жэлэй хургуулийн педагогическа совет дээрэ хэлсэхье олон дахин дуулааб.

11 үхибүүдэй эхэ, багша Цысума Будаевнагай ажалдаа нимэ дуратай байһые, хайшан гэжэ бүхэ хүдэлмэриэ эхэ үрдилдэгэе гансахан түнгэнэйхид бэше, харин Курумканай ажалшад барандаа гайхалсадаг. Тэрэнэй үхибүүдэй эхэй эхэнэ 17-той боложо ябана. Тиймэнээ, гансахан гүргэх хүдэлмэрин хэды эхэ байһанинь мэдэжэ.

—Советскэ засаг, агууехэ Сталин хадаа үхибүүдэ хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй олон хүгээдтэй эхэнүүдтэ туһална. Бидэ түрэлхид парти ба правительствынга энэ хэлчүн өмхөрлдэ харюу болгон Эхэ оро-

нойнгоо аша туһада эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилхэ, коммунизм байгуулагшадые культурнаар хүмүүжүүлхэ ёһотойбди,— гэжэ «Эхэ-геройн» алтан медаль абахадаа Цысума Будаевна хэлэе нэн.

Ухибүүдэйгээ коммунизмын үзэл сурталаар хүмүүжэжэ байхые хаража байһан Түнгэнэ нотагай ажалшад, нүхэр Доржиевада ёһотой эргын багша гэжэ этигэн ёһотой байдаг Цысума Будаевнагай хүмүүжүүлһэн хурагшадтай дундаа 13 багшанар, 12 офицерууд, пертийна хэлэн олон хүдэлмэрилгшэд урган гараа.

Мүнөө Цысума Будаевна Доржиева ажалшад депутатдуудай Курумканай аймагай Советэй депутатадта кандидадаар дэбжүүлэгдэнхэй. Декабрийн 17-до болохо хунгалтануудай үдэр хунгуулийн №16 округой хунгалшад эрхим багша Доржиевагай түлөө голослоодон нэгэ хүн шэнгээр үгэхэ байһанинь лабтай.

C. Тараскин.

Эрхм аймагай Сталингай парамжөө колхозой гашүү партийна орнааппинга секретарь БМАССР-ай Верхне Советэй депутат Балда-Самбу Тудупович Мункуеве Боргой сомоной Советэй депутатадта кандидадаар дэбжүүлэхэй зураг даар: Вүхэр Мункуев Боргой нотагай алауу хурагшадтай хоёрдэдэй үгэргэжэ байна.

О. Березиной фото.

Республикын габыята багша

Харуул уужам класс. Орол хэлэнэй грамматикын дүрмүүд, тоо бодолгын элбэ жэшээнүүд, үсхэбэрилгын таблица ба харуулан ойлгуулгын бусад хэрэгсэлүүд ханануудаар эли тодо гарты үлгөөтэй байна. Энэ жэлдэ түрүүшнхэ хургуулида ерэнэ ягаа улаахан хасартайнууд, согтой хурса нольтэй хори гаран эдир хубууд, басагал тон ханамжатайгаар «Үзэглэл» дээрэнэ нэгэ багхан зохиол буулган бэшежэ хуунад.

«Ажалал Улаан тугай», «Хүндэлэй тэмдэг» орлонуудай ба нэгэ медальин колоконуудые үгсүндэ зүүһэн, буурал толгойтой, хүдэрхэ бөөтэй хүн парта бүхэн хажууда ошожо, хурагшадтайгаа ямараар бэшежэ байһые шалган харана. Бэшэхдээ бу ярагты, үзэгүүдэ зүбөөр бэшежэ хурагты, тетрада муухай бу болгогы гэжэ байгаад хурагшадта багшын угаа анхаралтайгаар заажа үгэнэ. Хурагшадда харахдаа тэрэнэй зүрхэнийн баяраар билтаржа, доосоо омог баярай охин соробхило Тиньшөгүй яхаб. Советскэ хүн хэһэн ажаллаараа омогорхон баясажа яадаг лэ!

Энэ хадаа Хорин дунда хургуулийн нэгдэх класс мун. Эндэ Иннокентий Григорьевич Дадеев багшаар хүдэлмэриллэ. Иннокентий Григорьевич оролдосотой ажаллаараа, хурагшадтаа гүнзгэ эрлэм олгодоогоороо, халуун анхаралаар тэлэнэ хүрэлдэггээрэ ажалшадтай дунда аяхабтар хүдэлтэй болохой.

Иннокентий Григорьевич багшын хүндэт ажал хэжэ эхилхээр 30 гаран жэл болоо. Тэрэнэйгээ 21 жэлын Хорин аймагта хүдэлмэриллэ. Энэ саг соогоо хэды олон залуу хүнүүдэ коммунистическэр, Эхэ оролдоо хиэаргүй дуратайгаар хүмүүжүүлэ гэшеб! Тэрэнэй түрүүшн хурагшад мүнөө хэһэн олон жэлэй стажтай багшанар, врачнууд, партийна ба советскэ хүдэлмэриллгшэд болохой.

Олон жэлдэ багшаар хүдэлмэрилхэ зуураа нүхэр Дадеев хурагшын ба хүмүүжүүлгын аяхабтар баян дүй дүршэлтэй болохой. Тэрэ хадаа урок бүхэндэе найтар бодомжолон бэлдэд хурагшадта ойлгуула элдэ арга методуудые шадамараар хэрэглэдэг, урогуудаа научна ба илэйнэ үндэр хэмжээндэ үнэргэдэг.

Нүхэр Дадеев хурагшадтайгаа түрэлхитэй нигта барисаатай байдаг юм Тэдэнэртэ хүүгэдэй үдэрэй режим, гүртэнэ үгтэнэ дабарине дүүргэхдэнь ямар зохиостой услови би болгохо тухай заабари үгдэг юм

Алдарт багшын ажалгай габыа үндэрөөр сэргэдэнхэй. Иннокентий Григорьевичта 1946 ондо «БМАССР-эй габыята багшын», 1949 ондо «РСФСР-эй габыята багшын» хүндэт нэрзэргэнүүд олгодоһон байна. Габыята багша хэды баян дүй дүршэлтэй байбашье, амжалтаараа хангаага амарнагуй Харин саг үргэлжэ өөрынжэ юрэнжэ эрэмбэ ба политическэ бэлдэхые дээшэлүүлнэ.

Мүн нүхэр Дадеев нигтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадасана. Ажалшадтай депутатуудай Хорин аймагай Советэй депутатаар нүхэр Дадеев үнэргэше хунгалтануудта хунгалдан байгаа. Депутатска үүргээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, хунгалшадтайгаа дунда тон хүндэтэй болохой. Хургуулинуудай байшануудые саг болзор соош заабариуулан, бүгдэннитын хурагшадта хүүгэдые гүйсэд хабаадуулхы ба ажалшадые бурят-монгол үзэг бэшегтэ хургахын түлөө депутат Дадеев бага бэше хүдэлмэрин хээ юм.

Хори тосхоной ажалшад аймагай Советэй депутатадта кандидадаар Иннокентий Григорьевич Дадеев нэгэн ханалаар дахин дэбжүүлээ. Арад зоний найдабарине партийнабэшэ болшевик Дадеев эрхэмээр дүүргэжэ шадаха.

Б. Дондов.

Долсан Цыдыпова — Заиграйн аймагай Илькин сельсоведэй Карл М...-ксын нэрэмжэтэ томодоходоһон колхозой түрүү наалиша юм Тэрэнэй ажабайдалайн зам тон простой.

Нүхэр Цыдыпова 1919 ондо тус сельсоведэй «Бэлдэр» гэжэ нотагта түрэнэ байна. Долсан хэдаа Дархитын долоон жэлэй хургуулийн 4-дхн класс дүүргэдэ, түрэл колхозойнгоо ажахые хүгжөөлсэжэ эхилээ нэн Тийн, колхозно үйлдбэрин элдэб халбаринуудта хүдэлмэрилхөө олоной дунда эрхим жэшээ харуулан, мурьсоонэй түрүү зэргэдэ ябадаг байба.

Колхозуудай таряанал жэл эрэхэ тутам хүгжэжэ, трактор, машинануудай хүсөөр газар элдүүрилгэдэг болобо. Долсан Цыдыпова 1938 оной хабарай тарилгаһаа эхилжэ «СХТЗ» трактор жолоодон, колхозойнгоо полидо гараб. Трактора наринаар харууһалан, колхозойнгоо таряанай газарые саг болзор соош найн шанартайгаар элдүүрилхэ хэрэгтэ трактористка Цыдыпова бүхэ шадабары мэргэжэлээ элсүүлэн хүдэлмэрилбэ. Жэл бүхэндэ пар халалха сезонно даалгабаряа үлүүлнэ дүүргэдэг байгаа.

Тийн Долсан Цыдыпова 1946 он болотор 8 жэлэй турша дотор трактористкагай таһалгаргагуй хүдэлмэрилхэ зуураа, Ново-Брянска МТС соо түрүүшүүлэй нэгэн ябаа. «1941—45 онуудта Эсэгэ ороноо

хамгаалгын Агууехэ дайнай жэл нүүдтэ хэһэн шэн габыята ажалгай түлөө» медальаар шагнагдаһан ба МТС-эй дирекцин мүнгэн шанда аэдэн дахин хүртэһэн байна.

1946 онһоо хойшо мүнөөлэр хүрэтэр нүхэр Цыдыпова наалишаар хүдэлмэрилнэ. Колхозойнгоо ашаг шэмэтэ малай тоо толгойе олошооруула, тобир тарганаар ондо оруулаха талаар эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Дажа байһан үнээлдэ абан түлүүдээ жэл бүхэндэ бүрин бүтэнээр түлжүүлэдг байха юм Байша ондо харууналжа байһан 12 үнэһнээ 12 тугал абаад, бүлтэһэ найнаар харууналжа байна. Элдэ показательнууд хадаа тэрэнэй зоотехническэ Саян дүй дүршэлтэй болоһые харуула.

Мүнөө нүхэр Цыдыпова ахалагчта наалишаар хүдэлмэрилнэ. Тэрэнэй нүхэд—наалишад Чимитова, Дыдыкова ба Абидеева гэшэд ахалагшынгаа заабаргар тугалнуудаа найнаар харууһална, үнээлдэйнгээ эдэглэһе зүбөөр эмхидхэнэ.

Долсан Цыдыпова өөрынгөө үнэн сэхэ ажаалаар колхозингуудайнгаа дунда хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн болохой. Тиймэнээ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гашууд түрүү стахановка Долсан Цыдыповая ажалшад депутатдуудай Илькинскэ сельсоведэй депутатадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Б. Батув.

Ажалшадые хүмүүжүүлэгшэ

1935 он. Тэрэ үелдэ ой модоной промышленностин Красноярска лесотехническэ техникумдэ гүрэнэй экзамен боложо байгаа нэн. Экзамен баригшад дунда хори наһатай Александра Ивановна Заусева байлсаа. Тэрэ хадаа «отлично» гэһэн сэрнэлтэйгээр экзамен баргад, СССР-эй ой модоной промышленностин Министертсөөр Бурят-Монголой хугжээ байгаа ой модоной промышленностида ажаллахаар эльгээгдэ.

Тэрэ гэнээр 15 жэл үнгрөө. Энэ үе соо Александра Ивановна теори практика хоёры зүбөөр зохиуулан ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй халаанай мастерай мэргэжэл оложо, Улан-Удын модоной заводой коллективэй гэшүүдэй дунда хүндэтэй болоһон байгаа.

Тийгээд, Александра Ивановна Удинска модо урадуулан конторын участкай мастераар дэбжүүлбэ. Нүхэр Заусева модондой дунда партийна-хүмүүжүүлгын ба агитационно-ойлгуулам-

жын хүдэлмэри үргэнөөр хэжэ, шадмар бэрхээр ажаллаһанай ашаар, тус конторые гээгдэнгэй байдалһаань гаргажа шадаһан юм.

Мүнөө Александра Ивановна «Бурмонголес» трестин ахалагшэ экономистаар хүдэлмэрилхэ зуураа, ажалшадтай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриэ үргэнөөр ябуула. Ханан газетинүүдые саг болзор соош гаргана. Мүн леспроххозуудта, участогуудта, бригадануудта ябахдаа, экономическа темээр лекцинүүдые уншдаг байна.

Александра Ивановна энэний урда тээ гороведэй депутатаар хунгалдан байна. Хунгалшадтай этигэл найдабарине шэн зоригто ажаллаараа дүүргэһэн тулааа, хунгуулийн №15 округто городкой Советэй депутатадта кандидадаар дахин дэбжүүлэгдэбэ. Тэрэнэй олоной найлабарине урдмэтээр дүүргэхэ байһандан тус округой хунгалшад барандаа этигэнэ.

Б. Ертаев.

Шадбаритай түрүүлэгшэ

Хэжынги аймагай Доодо-Худайн сомоной Ворошиловэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд сомсоведэй депутатадта кандидатаар колхозойнгоо түрүүлэгшэ Бумбэ Гомбоевич Гомбоев дэбжүүлээ. Нүхэр Гомбоев Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үеһөө хойшо колхозые хүтэлбэрилхэ зуураа, колхозно үйлдбэриэе улам саашан хүгжөөхн ба колхозингуудай культурно-ажайдалай условиче найжаруулын түлөө саг үргэлжэ, эсэшгүйгөөр оролдодог байна.

Мүнөө энэ колхоз өөрын локомобильтай, электростанитай, ме-

ханализованнэ пилораматай, тээрмэтэй болохой. Олонхой колхозингууд шэнэ, харуул сэрбэр гэрнүүдтэ ажайуна. Нүхэр Гомбоевич эмхидхэхэ шадбарин ашаар энэ колхозой ажахы жэлһээ жэлдэ урган хүгжэнэ.

Арад зонийнгоо аша туһала колхозоо улам саашан хүгжөөхын түлөө эсэшгүйгөөр оролдон ба оролдожые байдаг тула Эхэ оронойнгоо үнэн патриот Бумбэ Гомбоевич Гомбоев нотагайхидайнгаа нимэ ехэ этигэл найдабарид хүртэһэн байна.

Колхознигуудай агрозоотехническэ хуралсалые эрид найжаруулха

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол хүдөө ажахын науцн туйлагануудые, колхозуудай, совхозуудай болон МТС-үүдэй түрүү дүй дүршэлые колхозно үйлдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүдэхэ хэрэгтэ тон ехэ анхарал табила.

Ажал хүдэлмэриһөө таһарангүй гурбан жэл соо хуралсаха агрозоотехническэ курсануд манай оройной колхозуудта мүнөө жэлһээ эхилэн байгуулагдаба. Элдэ курсануд хүдөө ажахын мастернуудые бэлдэхэ зорилготой юм. Элдэ курсануудые дүүргэдэг колхозно үйлдбэрин али нэгэн халбарид хүдэлмэрилхын туйла шухала эрдэм, түрүү арга методуудые шудалжа гараха ёһотой байна.

Колхозно кадрнуудые үргэлжэ олоор бэлдэхэ энэ шэнэ системэ туйлай ехэ улшанартай. Энэ хуралсалдай ашар советскэ дөрвин болбол социалистическэ хүдөө ажахын элбэ халбаринуудта ажалгагтайгаар хүдэлмэрилжэ шадаха бэлдэхэтэй мастериудай шэнэ армиэ абаха байна.

«БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН»

2. 1951 оной декабрийн 7.

Гурбан жэл соо хуралсаха агрозоотехническэ курсануудта гол түлэб 3—4 классай эрдэмтэй хэдэн миллион жирийэй колхозингууд, зеньведоуд, бригадирнууд, ферменүүдые даагдад, наалишал, пастухнууд болон колхозно үйлдбэрин бусад хүдэлмэрилэгшэд хабаадуулагдаба.

Колхознигуудай гурбан жэлэй курсануудта хуралсал эмхидхэдгэдэ хамагай түрүүн колхозуудай правленийүүд анхарала табиха ёһотой. Колхозуудай правленийүүд курсануудта хурагшадые элсүүлэхэд гадна, мүн тэдэнэй занянтнуудай найнаар үнэргэдэхэ ябадал хангаха, зохио гэр байра гаргажа үгэхэ, литература, харуулан ойлгуула хэрэгсэлүүдые болон бусадые абажа үгэхэ уялгагай.

Аймсоведэй гүйсэдкоммуудай хүдөө ажахын таһагуд хүдөө ажахын эрхим найн мэргэжэлтэй дундаа курсануудай хурагшадые томилхо, литература болон харуулан ойлгуула хэрэгсэлүүдые оложо абаха ябадалһан колхозуудта туһалах уялгатай.

Гурбан жэлэй хуралсалдай болзортой курсануудые эмхидхэхэтээ хамта колхозингуудай хуралсадаг ондоо формонуудысе-семинарнууд, кружогууд болон

бусадые эмхидхэжэ, гурбан жэлэй курсануудта ороогуй колхознигуудые хургах шухала.

Энэ жэлдэ курсануудай байгуулагдагуй колхозуудта агрозоотехническэ болон зоотехническэ кружогуудые байгуулаха хэрэгтэй. Гурбан жэлэй курсануудай программань тэдэ кружогуудай программа боложо шадаха юм.

Гурбан жэлэй курсануудые дээлдэ хадаа хүдөө нотагта болон ехэһэн культурна событи мун. Тиймэнээ олон курсанууд занянтна баяр найрай оршон байдалда эхилэн байна.

Байкало-Кударын аймагай колхозуудта хуралсал тон эмихтэйгээр эхилээ. Тэндэ 14 группа эмхидхэгдэжэ, хурагшадые элсүүлхэ түсэб үлүүлэн дүүргэдэгэн байна. Мүнөө тус аймагай колхозуудта 400 гаран хүн хуралсана. Хянтын аймагай колхозуудта 26 группа занянтна эхилээд, тэндэ 500 гаран колхозингууд хуралсана. Мүн Курумканай аймагай 16 группада 300 хүн хуралсажа байна.

Гэбшэе, республикын олохой аймагуудта колхозингуудые хуралгада зохио анхарал тагилданагуй. Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн, Сэлэнгын, Иволгын ба бусад хэдэн аймагуудта зарим кур-

сануудай занянтнууд мүнөө хүрэтэр эхилээдгүй. Аймагууд болон колхозуудай хүтэлбэрилгшэд энэ шухала хэрэгэй улшанарые ойлгоногүй гү, али ойлгохашые хүсэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Тарбагатайн аймагта түсэбэй ёһоор 46 группа байгуулагдаха байгаа наа, оройлоо нэгэ группа занянтна эхилэн, 650 хүнэй оройлоо оройлоо 25 хүн хуралсажа байха юм. Мухаршэбэрэй аймагай колхозуудта түсэбэй ёһоор 36 группын оройлоо оройлоо 5 группа эмхидхэгдээд, 880 колхознигуудай оройлоо 100 колхознигууд хуралсана. Түхэнэй аймагта 23 группын оройлоо оройлоо 6 группа байгуулагдаа. Мүн тэршэһэн Иволгын, Торин, Хэжынги, Кабанскын, Сэлэнгын аймагуудай колхозуудта хуралсал хэрэг баһал муугаар тагилданхай.

Имэ байдалай тохтодлоод байхандаа, аймсоведуудэй гүйсэдкоммуудай хүдөө ажахын таһагуудай хүдөө ажахын пропагандын группанууд юу хэнэ гэшеб гэжэ асуулгай болоно. Юуб гэхэдэ, колхознигуудай хуралсал эмхидхэлгэ ба хүтэлбэрилгэ — тэдэ группануудай ариун ялга бшуу. Гэхэтэй хамта тэдэ группанууд эхнхилдэг хүсэд бүридүүлдэггүй ба мэргэжэлтэдээр дутуу байха юм. ВКП(б)-гэй айкомуд болон тэдэнэй хүдөө ажахын таһагуд курсануудые эмхидхэлгэе хиналта дороо абанагуй, энэ талаар колхозуудта туһаланагуй. Жэшээлхэдэ, ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айкомой хүдөө ажахын таһагые дааг-

ша нүхэр Гылыков аймаг доторнай 31 зоотехническэ группа эмхидхэгдэ гэжэ мэдээсэ. Гэхэ зуура тэндэ оройлоо 16 группа эмхидхэгдэһэн ба тэдэнэй мийд 9-нийн занянтна эхилэн байба. Тийхэндэ, хэды агрозоотехническэ группануудай байгуулагдаһаниэ нүхэр Гылыковэй оройлоошые мэдэхгүй байһанинь шүүрэтэй.

Иволгын аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай мэдэһэн ёһоор, аймагай колхозуудта хамтааа 186 хурагшадтай 10 группа байгуулагдаһан, бултандан занянтнууд үнэргэдэжэ эхилэн эрэтэй байба. Тийхэндэ ноябрийн 11-дэ Маленковэй нэрэмжэтэ, «Улаан Оронго» колхозуудта группануудай ээлжэтэ занянтнууд болон шэнэгээр хүдөө ажахын таһагые даажа нүхэр Буруковский мэдээсэ. Тедэ шалгажа үзэхэдэ, тэрэ үдэр дурсагдаһан колхозуудта ямаршэ занянт болоогуй байха юм. Маленковэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Гольский хэды хүтэй ямар группата хуралсаха байһаниэ огт мэдэхгүй байшоо. «Улаан Оронго» колхоздо гурбан жэлэй курсэ занянтна саг соогоо үнэргэжэ байна гэжэ хүдөө ажахын таһагай мэдэһэн соо хэлэйдэн байгаа. Гэхэ зуура, болото мэдээ тус колхоздо нэгшэ занянт үнэргэдэггүй, хэзэһе занянтни эмхидхэн мэдэгдэхгүй байха юм.

«Улаан Оронго» колхозой таряанал дээрэ 150 хүнэй, малжал дээрэ 200 хажуу хүнэй хүдэлмэрилжэ байбашы наан колхозон түрүүлэгшэ нүхэр Цыренжанов

агрозоотехническэ группата 15 хүн, зоотехническэ группата 20 хүн хуралсаха юм гэжэ мэдүүлэхэдэ, энэ шухалын шухала хэрэгтэ тон наринаар байгуулагдаһан ханджа байһан гэшеһэнэ. Энэ томо колхоздо шэнэ занянтн хүнэй хуралсаһан тон буруу гэша.

Ондоошые зарим аймагуудай колхозуудта инээрхүү байдал үзэгдэнэ. Түсэбэй ёһоор республикай дотор 11522 колхозингуудай хуралсаха 481 группын оройлоо оройлоо 5271 хурагшадтай 271 группа занянтнуудаа эхилээ. Тедэ элэһэһе зариманинь хангалтаггүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Курсануудай програминуудысег болзор соош колхозуудта республикын хүдөө ажахын Министертвин эльгээдэггүй байһан ябадалые эмхидхэхэ хэрэгэе өөлөдхөнгөө гарт абаха ёһотой. Колхозно кадрнуудые бэлдэхэдэ хадаа билэнэрэй ариун уялга мүн гэжэ колхозуудай партийна организацинүүд ойлгохо ёһотой.

Дээрэ дурсагдаһан аятагданууд ойрын үсэрнүүдтэ ажаллагдажа, колхоз бүхэлтэ гурбан жэлэй курсанууд эмхидхэгдэжэ хуралсалда шаалаа һаа олон колхозингуудые элсүүлжэ шухала.

Е. Золотов, К. Пашин.

Адуун хүрэгыг харууналгын өөрсө ушарнууд

Колхозийн адуун хүрэгыг дүрэн жэлий турша соо харууналга зуураа, 207 толгой моридыг үхэбэрлэх, колхоздоо тушаалай ба 1948 ондо 60 гүннээ 82, 1949 ондо — 53, 1950 ондо — 88 унага абажа, бүрин бүтэнээр гүлжүүлээбди.

(Няхтын аймаг Улаан Сублига колхозой КТФ-е даалша Ними Насоанов ба үбэн адуушан нүхэр Цыремжапов эгшэдэй хөөрлөөн)

Энэ ушаргаа гүдл хубайрдаг, адуун хүрэгтэ дагайрдаг байна. Тиммэнээ азартыг гамнаха, орооний кампанида найнаар бэлдэхэе шухала.

Орооний кампанин урда тэе хоёр нара соо, маргда ба апрельдэ, азаргануудыг байрын харууналгада табижа. овёсоор ба найн үбөөр тэжээдэг, удаан орооной кампанин түдэг соо (майда ба июндэ), бэлшээр дээрнэ, азартын үнэлхэний түдэг тэрэндэ үдэр бүри 3—4 килограмм овёс үгэдэг байна.

Хэрбээ азарга найн шалалтай байгаа наа, 2—3 нарын турша соо 20—25 гүдны ороондо оруулдаг, тингээл унага абалга 100 процент дүүргэгдэж байна.

Сентябрин эсэснээ гүүдэй унага хаяжа ябалалтай тэмсэхэ шухала хүдлэмэри захалдаг. Энэ үе соо зарим дүршэл багатай ба залуу адуушад гүүдэ бүхэлдэ хүнндөө базадан хонуулдаг байна. Тиммэнээ бүхэлдэ хүндэ үлэхэлэн байн гүүд үгдэ гүүр хүйтэн ба сэтгэн хагда ехээр эднэ, унага хаядаг гү, али коликоор үбшээлэг юм. Сахалан гүүдтэ нимэ юмэнэй ушархагүйн лабайт.

Түрэхэ гүүнэй зосоохи унаган 4 ба 10 наратайдаа түргэнөө хүжээ, тэжээлэй зүйлүүдэ тон ехээр хэрэглэдэг.

Энэ үдэ түрэхэ гүүд заримдаа бэлшээр дээрнээ хүсэд найн тэжээл абадаггүй. Иимэ гүүдэ тэре үдэн найнаар харууналгагүй ба эдээлүүлэнгүй байгаа наа, унага хаяжа магалдгүй.

Газарай хүржэ эхилхэтэй сацуу мүн савшааа бүхэлдэ үбшэй турша соо түрэхэ гүүдэ гүйлгэхэе байтаггүй, хатаруудлаггүй, айлагдаггүй, хэрэггүйдэ иншэ тиншэн туулаггүй, мүн шанга халхтай ба шуургатай үдэр адууналгада гаргадаггүй, намагай жибэтэй ногоо болон мүшэр эдөөл-дэггүй байнабди.

Эртэ кабар нарай унаганда ехэ цүн хэрэгтэй болодог. Тиммэнээ унагатай гүүдэ 15 үдэрэй турша соо байрын харууналгада табижа, үбэ эдөөлүдэгдди. Энэ ушарта хэрэглэхэ үбшэй застай байдагбди. 1949—1950 оной үбшээлгэлэ орооломной, колхозой правлен болбол нэгэ толгой адуунда 6 центнер хэмжээтэйгээр бүдүүн тэжээл талжаа үгөөн. Теэд түр тэжээлэнь бидэ алмажа, 360 центнер үбшэ нөөргөн тушаагаа нэмди.

Үбшээлгэнэ шанга хүйтэн ба шуургатай үдэрнөө бөшнэлнэ адуугаа түжрэн сүүдхэ соо адууналдагбди. Зундаа үдэн шанга наранда адуугаа хада майла дээр үндэр ба халхитай газарта бургаана хулнаар баригдаган нараба дор байладагбди.

Зундаа адуугаа сүүдхэ соо 3—4 удаа, үбшээлгэнэ нэгэ дахин уналдагбди. Бэлшээримнай газарнууд намарай, зунай, хабарай ба үбшэй уастогууд болгогдон талхалданхай. Уасток бүхэннэ 4 клеткэүүд болгогдон хубарилдажа, клеткэ бүхэн дээрнэ адуугаа 5—6 үдэрэй турша соо адууналдагбди. Энэ хада бэлшээримнай газарнуудыг үбшээр ба гамтайгаар ашатгаха арга боломжо олгодог.

Намартаа байрахаа холын ба хуудан талын бэлшээрнүүд дээр адуугаа бэлшээдэгбди. Шанга хүйтэнэй ба шуурганай үдэ үбшэй запас бэлдэхэн газартаа — ой шугын, хада майлын нэмэрндэ асаржа, халуулдаг байнабди.

Зундаа адуугаа халхитай, үндэр газарта адууналдаг. Иимэ газарай юрэнхылдэ богон ба хүрэг ногоотой байдаг тула, үбшээлэ адуун тэрэннэ сахан дорохоо малтан эднэ шадалаггүй.

Адуун хүрэгыг бэлшэн харууналга хадаа колхозуудта хүдлэмэриш ба хүйтэ тэсэмгэй моридыг үхэбэрлэгэн эгзэн химда методүүдэй нэгэн болоно.

Үбшээлгэнэ адуун хүрэгыг бэлшэн харууналгада ехэ бэрхшээлүүд тохёолдог. Иимэ бэрхшээлүүдэ саг соонь усдахын тула адуушан бүхэн тэдэннэ найн мэдэхэ ёнойой.

Адуу моридыг найнаар харууналгын тула бүхы зүрхэннөө ороолдоггүй, энэ талаар дүршэлгүй колхознигуудта адуун хүрэгүүдэ даалгаха гэшэ тон буруу гэжэ ханагана. Юуб гэхэдэ, нимэ адуушад зундаа, мүн үбшээлгэнэ хүнин сагта адуугаа бэлшээнгүй, 8—10 часай турша соо хооноор хаажа хондог байна. Энэ ушаргаа адуу моридын зунай ба намарай адууналгагүй үе соо найн шалалтай болодоггүй, дундаа дошоо шалалтайгаар үбшээлгэдэ орожо, ехээр турадаг ба үхэжэ-шье болодог, гүүднэй унага хаядаг байна юм.

Үбшээлгэнэ игаабари дулаан үдэрнүүдэй болононой эсэстэ сахан дээрэ дарсагар халхтан бин болодог. Иимэ халхтанай моридыг даадаг байгаа наань, тэдэ адууналгада ябажа шадалаггүй байна. Теэд ехэнхи ушарта морид саханай халхыне өбдэжэ, дороһоно хагда малтажа эднэ гэгшэ.

Зузаан халхантай саха малтахада морид хүсээ ехээр гэдэг ба хүсэд садаха тэжээл оложо эднэ дэггүй. Гадна, морид хүлэ адалдаг, туруугаа элээдэг юм. Тиммэнээ моридоо нимэ зузаан, хатуу халхантай сахан дээрэ имагалт үбшэ тэжээлгүй байгаа наа адуу-хэ хэрэгтэй. Тинхээдэ нимэ халхыне өбдэжэ гүхэ шухала.

Тэршээлэн саха багатайшаг газарта, игаабари үдэрнүүдэй болононой эсэстэ саханай халхтан дор хурсанууд мүлхэн бин болодог. Морид нимэ мүлхэ хагдагтай сугтан эдлэг ба мүлхэн хүсэд халхантай хото соонь орожо, доторной органоудыг дааруулдаг байна. Энэ шалтагааннаа адуун шээшээрнээр үбшээлгэ ба гүүд унага хаяжа болохо юм. Тиммэнээ нимэ ушарта моридто үбшэ эдөөл-хэ хэрэгтэй.

Эртэ кабар ногооной шэнэ үлгэнүүдэй ургаж эхилхэднэ, морил хагда эдхээс болбол, нимэ үлгэ ногоо эдлэг байна. Теэд ногоотой үлгын үшөө бага байдаг тула (2—4 недели соо) морид саладаггүй, туража эхилдэг. Тиммэнээ моридто энэ үе соо нэмэлт тэжээл гүхэ ёнойой.

Хүнин үдэ адуун хүрэгтэ шононууд орожо болодог. Шочотой тэмсэхын тула адуушад нарезной ба шабар буудалдаг буутай байха ёнойой.

Мүнөө жэлий үбшээлгэнэ мүн лэ найнаар үнэгэжэ, адуу мори үхэбэрлэхэ хоёр жэлий тусбөчө колхозойнгоо болзоорноон урнд дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсээ үгэхын тула улам эршэмтэйгээр ажаллажа байнабди.

Хангайтайн дэспрохазой нүүдэл электростанцийн механик Потай Калистратович Пельяковой станци Хара Хууд гэжэ уастагой 2 электростанци, 16 электростанци ба 1 нүүдэл механическа мастерскойе ханган эрхимээр хүдлэмэридэнэ. Зураг дээр: нүхэр Пеликов электростанциягаа дэспрохазой механическа харалга хажэ байна.

МУХАРШЭБЭЙ АЙМАГА

ГАЗЕТЭ БА ЖУРНАЛНУУДЫЕ ЗАХИНА «Эрдэм» совхозой коллектив газетэ захилагда эдэхитэйгээр хабадана. Нёдондо жэл тус совхозойхид барандаа шахуу нотагой, республиканска, центральна газетэ захинан юм. Найхан эндхи хүдлэмэригшээлдэй дунда нотагай ба республиканска газетэ захилга тон эдэхитэйгээр үнэгээр Совхозой 114 хүдлэмэригшээлдэ газетэ ба журналнууды захна. Захилга мүнөө үргэлжэлхөөр.

Библиотекадэй БОЛОО. Занднай сомоной Калининэй нэрэмжэтэ колхозой правленни ба партиная эхин организацин үүсхэлээр колхозно библиотекэ эмхилхэдэбэ. Библиотекын байлж соо Сталинска шангай лауреатуудай номууд, ородой классигуудай номууд, политическэ, хүдөө ажамин ба бусад литература элбэг. «Мүнөө манай колхоздо,— гэжэ колхозой түрүүлгшэ нүхэр Овчинников хөөрэнэ,— радиозел-наа, гадна, библиотекэ эмхил-хэдэбэ. Энэ хадаа манай колхознигуудай культура ургалтын үшөө нэгэ гэршэ мүн».

16 МЯНГАН ТҮХЭРИГЭЙ ОЛЗО Октябрьн сомоной Вороши-ловой нэрэмжэтэ колхозой гэгшүлд плененой хониды үхэ-бэрлэхэ 1950 онойнгоо тусбэ 102 процент дүүргэбэ. 40 гаран толгой хусанууды аймагай колхозуудта худалдан байна. Хонидой нооно хайшалагыг эрхэмээр үнэгэжэ, тэрэннээ 16 мянган түхэригэй олоо-ход оруулаа.

ЕХЭ КОНЦЕРТ Найхан аймагай центрын культурын байшанда хунга-шадта зориулан ехэ концертэ болодо. Тус концертыг Мухар-шэбэрэй дунда хургуулын ну-рагшад ба багшанар таба. Эндэ советскэ ба хитад ком-позиторнуудай дуунуд хараг-шадта тон ехээр найшаагданан байна.

П. Дамин.

Малшад культурнаар амарна

Курумканай аймагай Дэрээнэй сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ малайнтаа фермэнүүд дээрүүг 8 шэнэ гэрнүүдэ бариха, малшадны дулаан байраар хангаба. Мүн малай 4 типо-вой байра бариха дүүргэбэ. Моло-ной дархашуул Ц. Дорбаев, Д. Балмаев, Б. Ринчино, 70 наһатай пезшэншэн О. Цыденов гэгшэд гэр байра бариллага эршэмтэй ажа-лаараа шалгаран байха юм. Гадна, энэ колхозой МТФ-гэй дэргэдхи улаан булан найханаар түхэсээрнүүдээр элбэг, Малшад үдэ-шээлгэнэ улаан буландаа селгар-жа ном, газетнүүдэ уншажа, шатар, даам наадажа, сүлөөтэй сагаа культурнаар үнэгэжэ. Мүн энэ улаан булан соо үнэлгэшадта зориулагданан хөөрөлдөөнүүд үн-гэргэдэнэ.

Сэсэгтэ нуга дээрэ*

Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэл наяхан поэт Дольёон Мадасоной «Сэсэгтэ нуга дээрэ» гэжэ поэм тусхай ном болгон хэблэжэ гарга-ба Дольёон Мадасоной «Ликич» гэжэ шүлэгүүдэй сборник 1941 он-до хэблэлнээ гараа нэн. Тэрэннээ хгшио нүхэр Мадасон зохёол багаар бэшээн ба хэблэнэн байна. Гэбшье буреи нүүлэй үдэ тэрэн-нэй шүлэгүүд ба очеркнүүд гэжэ-тэнүүд ба альманахнуудта хэблэ-дэлэг болоо. Тиммэнээ Дольёон Мадасон илейнэ удхынгаа ба уран найруулгынгаа талаар үндэр ша-нартай творческо ургалтаа харуу-лхан поэмэ бэшээ бээ гэжэ уншагшад найдана.

Нугаар дүүрэн Ногоон алта бушжуулба. Ажал хүдлэмэрчлөө амжалта туйладаг колхозой залуушуул соо той солбон ябадагаа, эрдэм бэлнэг тээш эрмэлээдэгэ, шэн габьячта тэмсэлдэ үнэн шударгуугаар хэ баадалсадагаа.

Дольёон Мадасон энэ поэмээс болото дээрээ бин хүнэй суур-халан ажал хүдлэмэри дээрн-нээ үдлэнэ абажа бэшэбэ. Колхоз-сай шухала ажал — үбшэ хур-ялгыг, социалистическэ мүры-сөөе советскэ хүнэй үүсхэл эрмэл-ээлгыг харуулха гэнэн зорилго ав-торай урдаа табиһаниннь тон най-сээлтэй

Мүнөө үдэ туйлаһан амжалта дээрэ тогтонги бэшэ, харин үдэр-нөө үдэртэ урагшаа, шэнэ илалта-нууд, коммунизм тээшэ, үүсхэл эрмэлээлгэ гаргажа байһан хүнүүд харуулагдана.

Сталинска агуухэ түсэбүүдэй ёноор байгааине колхознигуудай хубилгажа байһынь поэмэ соо хар-набли Хүнүүд уһа голот урас халыне ажахыдаа хэрэгтэй тээ-шнэ явуулана.

Мүнөө үдэ туйлаһан амжалта дээрэ тогтонги бэшэ, харин үдэр-нөө үдэртэ урагшаа, шэнэ илалта-нууд, коммунизм тээшэ, үүсхэл эрмэлээлгэ гаргажа байһан хүнүүд харуулагдана.

Хаанаб татан Халима дүүрээр хүтэлбэ, Үргэн тэнюун Үтэг нугаа уһалба.

Мүнөө үдэ туйлаһан амжалта дээрэ тогтонги бэшэ, харин үдэр-нөө үдэртэ урагшаа, шэнэ илалта-нууд, коммунизм тээшэ, үүсхэл эрмэлээлгэ гаргажа байһан хүнүүд харуулагдана.

Туулайн Базар луговодой туттаа мэрэн аргаараа шэбэ хохрой шэмэ шүүһээр сабшалан тэжээжэ байһыне мэдэнбди. Эдир пионер-нүүдэй монсор-тонсор модо шу-луун буртагыг арилгалсажа яба-хынь харанабди.

Мүнөө үеын культура ехэтэй ажал хэхэдэ эрдэм ухаанай үгэ-нэн оньһо то машины олооор хэрэг-лэхэ аргын олдохон тухай поэмэ соо хэлэгдэнэ. Поэмэ уншажа байхада сэтгэлгй, жаргалта бай-далтай колхоз нотагууды урдаа хаража байна гэжэ ханахаар.

Гурим болог Гурбан нормо дүүргэхэб, Шадал байха Шанарын найнаар сабшахаб.

Мүнөө үеын культура ехэтэй ажал хэхэдэ эрдэм ухаанай үгэ-нэн оньһо то машины олооор хэрэг-лэхэ аргын олдохон тухай поэмэ соо хэлэгдэнэ. Поэмэ уншажа байхада сэтгэлгй, жаргалта бай-далтай колхоз нотагууды урдаа хаража байна гэжэ ханахаар.

Бурят ороной Булта залуу хүдлэе, Суута ажалай Социалис мүрысөөндэ урылаан,— гэжэ бүхы рес-публикнигаа залуушуула хандана.

Мүнөө үеын культура ехэтэй ажал хэхэдэ эрдэм ухаанай үгэ-нэн оньһо то машины олооор хэрэг-лэхэ аргын олдохон тухай поэмэ соо хэлэгдэнэ. Поэмэ уншажа байхада сэтгэлгй, жаргалта бай-далтай колхоз нотагууды урдаа хаража байна гэжэ ханахаар.

Агуухэ Сталин багшатай уулахабай, Алтан одотой Ажалай герой болоходи, — гэжэ тэдээр үнэн зүрхэннөө хэлэнэд.

Мүнөө үеын культура ехэтэй ажал хэхэдэ эрдэм ухаанай үгэ-нэн оньһо то машины олооор хэрэг-лэхэ аргын олдохон тухай поэмэ соо хэлэгдэнэ. Поэмэ уншажа байхада сэтгэлгй, жаргалта бай-далтай колхоз нотагууды урдаа хаража байна гэжэ ханахаар.

Арбаты гүлмэр ахир бага на-һаннаа ажалай дүршэл альган соогоо алханай, артель дээрэ аха наһатай ёноороо бүхы ажалай ша-нар шалгагша Буладай баабай үлэн хүхэ үбшэ бариха үндээд, аман соогоо амтынь үзэн жажал-жа,

Мүнөө үеын культура ехэтэй ажал хэхэдэ эрдэм ухаанай үгэ-нэн оньһо то машины олооор хэрэг-лэхэ аргын олдохон тухай поэмэ соо хэлэгдэнэ. Поэмэ уншажа байхада сэтгэлгй, жаргалта бай-далтай колхоз нотагууды урдаа хаража байна гэжэ ханахаар.

Шэдлэг эрхим Шэмэ шанарынь тамшаана.

Мүнөө үеын культура ехэтэй ажал хэхэдэ эрдэм ухаанай үгэ-нэн оньһо то машины олооор хэрэг-лэхэ аргын олдохон тухай поэмэ соо хэлэгдэнэ. Поэмэ уншажа байхада сэтгэлгй, жаргалта бай-далтай колхоз нотагууды урдаа хаража байна гэжэ ханахаар.

Буладай баабай үбшэнэй ажал тү-длэмэридэ дуртайинь тон хурсаар поэмэ соо тайлбарилгана.

Мүнөө үеын культура ехэтэй ажал хэхэдэ эрдэм ухаанай үгэ-нэн оньһо то машины олооор хэрэг-лэхэ аргын олдохон тухай поэмэ соо хэлэгдэнэ. Поэмэ уншажа байхада сэтгэлгй, жаргалта бай-далтай колхоз нотагууды урдаа хаража байна гэжэ ханахаар.

Үбшэ ногоо Үбсүү сохимоор ургуулба.

Мүнөө үеын культура ехэтэй ажал хэхэдэ эрдэм ухаанай үгэ-нэн оньһо то машины олооор хэрэг-лэхэ аргын олдохон тухай поэмэ соо хэлэгдэнэ. Поэмэ уншажа байхада сэтгэлгй, жаргалта бай-далтай колхоз нотагууды урдаа хаража байна гэжэ ханахаар.

* Дольёон Мадасон. «Сэсэгтэ нуга дээрэ». Поэма. Бурмонгиз, 1950 он.

Цыдып Цыремпилов

Бүхы унагадаа бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэб

Манай колхоз мүнөө жэлдэ адуу мори үхэбэрлэхэ түсбөө дүүргэнхэй. Би үнэгэргшэ жэлдэ гүүннээ 15 унага абажа, түлжүүлэб.

Адуун хүрэгүүдэй бүхэлдэ сүд-бэ соо бэлшээр дээрэ ябадаг. Азарга хадаа үбшэ зунгүй хү-нин сагта адуушанай архим туһа-ангай болоно. Хэрбээ азарга шалал багатай, туранхай, бөгөөд шэнэеэгүй була боложо, хүрэг-нээ ханагаа зохобохо болшонодог.

долго шадабариа бүрин элсүүлхэб. Мүнөө 3 жэлий зоотехническэ курсада нураalsaжа байнаб. Тини ойлгоһон бүхы эрдэм мэрэгжээлэ колхозойнгоо адуун хүрэгыг оло-шоруулаха хэрэгтэ зориулаха.

Племенной хэрэг мартагданхай

Хэжэнгын аймагта племенной үхэбэрлэхэ хүдлэмэри тон шалгалгагүйгөөр ябуулагдана. Унгалтай үдэ племенной хуса, буха, азарга мэтэнүүдэ худалдан абал-то оройдоо хэгдэхээ болишонхой.

Молатовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлгшэ Цыре Эрдэнеев пле-менной бэшэ, харин нотагай үүлгэрэй хони, үхэр, мори үхэбэр-илхэ гэнэн хэдэлгэ гаргана. Иимэ наамжанууд мүн хүтэлбэрлэхэ хүдлэмэригшээлдэй дузда бини. Тиммэнээ нүүлэй үдэ Хэжэнгын аймагта малай үүлгэрэй найжаруу-лаха талаар амаршы хэмжээ абл-

Н. Горбунов, Прибайкальская аймагай Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой мэришон.

Ц. Цыренов.

НОМОЙ ПОЛКО

Бурмонгиз нимэүүд номуудыа һүү-дэй үдэрүүдтэ хэблэнээ гаргаба.

«Песанүүд» Автортай Х. Намсарав. Тиражынь 3000 экзemplар. Хэмжүүринь 5 кабылай туулаһан. Сангынь 3 тү-хэриг 50 мушта «Тайлгалтай ташуур», «Жаргалтай түлхүүр» габан хоёр пеще өшэ ном соо оруулагданхай.

«Бурят-монголой советскэ поэзийн антологий» Ород хадаа даара Тиражынь 7000 экзemplар. Хэмжүүринь 18 ка-былай туулаһан Энэ ном соо аралтай лууууд, үлгэрнүүд ба хамта 20 нэ-дүдэй хэдэ хаган шалгалгалтай шүлэгүүд оруулагданхай.

1950

СТАЛИНСКА КОНСТИТУЦИЙН ҮДЭРҮЕ ПРОГРЕССИВНЭ ХҮН ТҮРЭЛТЭН ТЭМДЭГЛЭЭ

ЧИТАД

ПЕКИН. Хятад хэвлэл Сталинска Конституцийн абтаһаар 14 жэл болоһон ойе үргэнөөр тэмдэглэе.

«Женьминьжибао» газет «Агуусхэ Сталинска Конституци» гэгэн статья, мун Советскэ Союзай нутагтай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлдхэлэй ябаса тухай өөрингөө московский корреспондентын мэдээсэлэе толило.

БОЛГАРИ

СОФИЯ. «Сталинска Конституци болбол, — гэжэ «Работническо дело» газет бэшэнэ, — иланан социализмын конституци мун. Ленин — Сталинэй илагдашгүй партиар хүтэлбэрлэгдэжэ Советскэ арaday гайхамшагта илалтанууды мүнхэлэһэн документе Сталиной гени байгуулаа. Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинэй бүгдэ илагша һургаал хадаа Сталинска Конституцины теоретическэ үндэһэ һууринь мун.

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА. СССР-эй Сталинска Конституцийн 14 жэлэй ойдо зориулагданан статьянууды чехословакка газетнууд толило. Советскэ демократи болбол дээдэ түхэлэй демократи. бодоо арaday демократи, бүхы дэлхэйн дарлагданан арaduудта жинэе болоһон демократи мун. «Руде право» газетэд толилогдон «Социализмын ороной демократи» гэгэн статья соогоо юстицийн министр Ш. Райо Сталин-

ска Конституцийн уласхоорондын угаа ехэ удашанары тэмдэглэе.

ПОЛЬША

ВАРШАВА. Советскэ арaday агуусхэ вожд Генералиссимус Иосиф Виссарьонвич Сталинэй портретууды ба Сталинска Конституцида зориулагданан статьянууды бүхы газетнууд толило. Сталинска Конституци болбол капиталистическэ системэй социалистическэ системын булоуһайн байһание гэршэлһэн агуусхэ документ мун, энэ хадаа хүн түрэлтэй түүхэлэй эгэн демократическа конституци мун гэжэ «Трибуна Людэ» газет бэше.

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ. Сталинска Конституцийн 14 жэлэй ойе бүхы газетнууд тэмдэглэе.

Сталинска Конституци болбол илалта социализмын үндэһэн хуулинь мун гэжэ «Сабал Неп» газет бэшэнэ. Сталинска Конституци шэнэ илалтанууды туйлахын түлөө тэмсэлдэ советскэ хунууды зоригжуулаа.

Декабрийн 5 болбол Советскэ Союзай арaduудай, тэрэшлэн бүхы түрүү хүн түрэлтэй найндэр мун гэжэ «Мадьяр Немцэт» газет бэше.

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ. «Скынтейя» газет Советскэ Союздахы ажабайдал тухай — ажаллаха, амарха, эр-

дем һураха эрхэ тухай, советскэ хунуудэй баян, найхан ажабайдал тухай фотомонтаж толило.

Сталинска Конституци хадаа империализмын дарлагһаа сулөөлгөһөн арaduудай ябуулгын асари ехэ программа болоно гэжэ «Ромыния Либерэ» газет тэмдэглэнэ. Энэ хадаа социализм байгуулгын гэрэлтэмэ перспективны нээнэ, үдэр бүхэнэйгөө ажалда героическа габьяанууды туйлаха ябадалда ажаллады зоригжуулаа.

АЛБАНИ

ТИРАНА. Албанска телеграфна агентствын дамжууланай ёһоор, газетнууд хадаа Сталинска Конституцийн үдэры түрүү статьянууд соогоо үргэнөөр тэмдэглэе.

«Иланан социализмын конституци» гэгэн гаршагтай статья соогоо «Зери и Популит» газет хадаа Сталинска Конституци политическэ, экономическа ба научна талаар алларга советскэ арaday туйлаһан амжалтанууды харуула гэжэ бэшэнэ.

ГЕРМАНСКА ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА

БЕРЛИН. Германска демократическа республикын хүн зон Сталинска Конституцийн үдэры баяртайгаар тэмдэглэе. Германосветскэ хани барисанай обществын комитетүүд Сталинска Конституци тухай элдхэлһэнуды республикын городууд болон тосхонуудта эмхидхэе.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИИУД

Корейскэ гюрай демократическа республикын Арaday армийн Главна командованиин мэдээсэл

Арaday армийн сэрэгүүд американска ба урда корейскэ сэрэгүүдтэ эсэргүү дайшалхы амжалтата ябуулганууды хэбэ гэжэ Корейскэ арaday-демократическа республикын Арaday армийн Главна командованиин декабрийн 4-дэ дамжуулан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Анчжугай (Ансю) урдахы райондо Арaday армийн частнуудар түригдэн, дайсан юрэнхидөө Пхеньян руу шэглэн сүхарижа.

Хамхынай (Канко) хойно байлаанууд энээнэй урда тээхи райондо болобо.

Зүүн эры дээрэ Арaday армийн частнуудар түригдэн, дайсан хадаа Ранан райондоо урагшаа эрые зубшан сүхарижа үргэлжэлөө.

Фронтын бүхы участогууд дээрэ Арaday армийн сэрэгүүд американска ба урда корейскэ сэрэгүүдтэ эсэргүү дайшалхы амжалтата ябуулганууды хэжэ үргэлжэлөө гэжэ Корейскэ арaday-демократическа республикын Арaday армийн Главна командованиин декабрийн 5-да дамжуулан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Анчжугай (Ансю) урда райондо Арaday армийн частнуудай общилто доро, дайсан хадаа Пхеньян тээшэ сүхарижа байна.

Хамхынай (Канко) хойно Арaday армийн частнууд энээнэй урда байһан райондууда дайшалхы элбхитэй ябуулганууды хэбэ.

Зүүн эры дээрэ американска ба урда корейскэ сэрэгүүд Арaday армийн частнуудай түригтэ доро Хесандын ба Ранан городууды оржоло, урагшаа, мун баруун урагшаа 40 — 50 километр хүртээр сүхариһан байна.

МОРГАН ФИЛЛИПСДЭ ГАРРИ ПОЛИТЫН ЭЛБГЭЭНЭН БЭШЭГ

ЛОНДОН, декабрийн 2. (ТАСС). Англиян коммунистическэ партиин генеральна секретарь Гарри Поллит компартиин гүйсэдхэхэ комитетэй үмэнэй, лейбористска партиин гүйсэдхөмэй секретарь Морган Филлипсдэ бэшгэ элбгэе.

Тэрэн сооны нигжэ хэлэгдэнэ: «Холбоото Штадуудтахи хархис этгэдүүд Корейдэ дайе үргэлжэлүүлхэнэ гална, тэрэнийн Хиталта хээ гэжэ эрилээр шилдэнэ» байна.

Бүгэдэниин энэ найрамдалда аюул тохоболдуулан уласхоорондын нимэ хүшэр хүндэ оршон байдалда, бизнэс хадаа бүхы дэлхэй дээрхи эб найрамдаллы абархын тула ябуулганууды хээ хэрэгтэ Англые хабадуулхын тула али болохо хэмжээндые абахын лейбористска партиин гүйсэдхөмэй уряалнабди.

Хүдэлмэршэнэй хүдлөөнэй ябуулгануудай ашаар английска политикы хубилгажа болохо юм. Англы өөрөнгөө сэрэгүүды Корейдэ дары дууджа ерүүлхы хараална гэжэ президент Трумэнда правительство хэлгэе. ООН-дэхэ английска түлөөлөгшөд гададын сэрэгүүды Корейдэ гаргахы ба нэгдэмэл демократическа Корей байгуулы эригтэ. Аюулгүйн Советт өөрөнгөө зохино һуури ээлхын Хитадай гюрай правительствода зүбөөрхы Англы эригтэ, Хитада сэрэгүү дайнай ябуулгануудта ямаршые ушарта Англы татагдан оруулагдахы гэжэ мэдүүлгэе.

Эб найрамдалда дуратай нимэ политикы соносхоо наа, хүн түрэлтэй эрхим һайн хубын дары дэмжэхэ байха. Энэ хадаа уласхоорондын оршон байдалы бурин хубилгажа байна. Энэ хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтохо найдабаритай шэнэ перспективэнууды нэхэе байна.

1920 ондо Россияда капиталистическэ бүхы оронуудай хархис этгэдүүдэй добождо, Россияда эсэргүү дайнда Англые татан оруулы оролдон өөрөнгөө бүхы түлөө Черчиллины ашаглажа байхала, английска хүдэлмэршэнэй хүдлөөнэй эригтэ ябуулганууд тэрэ даие урдшалан болоулан юм гэжэ бизнэс таанарта һануулабди.

Хүдэлмэршэнэ ангиль уласхоорондын хани барисанай энэ толотомо жэшэе хадаа тэрэ уеын уласхоорондын бүхы оршон байдалы хубилганинь мэдээжэ. Энэ хүсые мүнөөшө ашаглаа.

Энэ бэшгэй буулгаринууд тред-юнонуудай британска конгрессу Геносветтэ, кооперативна партия, профсоюзудай гүйсэдхөмүст, парламентын гешүүд-лейбористска ба лейбористска партиин нотагай органицинуудта элбгэгдэе.

Убалай спортивна сезон эхилэе. Республикын залуушуул хубан сагаан саһан дээрэ санаар ябажа, амаралтыггаа үдэры үнгэргэнэ. Мун һаагар болохо санын мүрсөөндэ бэлдхэнэ. Зураг дээрэ: санаар ябагар харгы дээрэ. М. Миневский фото-этид.

„Хүдөөгэй багшанаар үдэр“ үнгэргэгдөө

Һаяан Бичурэ тосхондо «Хүдөөгэй багшанаар үдэр» үнгэргэгдөө. Аймагай багшанаар «Булэ ба һургуули», «Павел Корчагинһаа Олег Кошевой хүрэтэри манай үеын героинууд» гэгэн лекцинууды шагнаһан байна. Лекцины удаа Бичурын дунда хургуулын уранһайханай самоделын труппын концерт болоо. Эвдэ Шэбэртын 7 жэлэй хургуулины идуу багша — постеса Цырегин Намдакова ород хэлэн дээрэ шуулагдаһан шүлгүүдэе ушһан байна.

Эрхим, киномеханик

Кинокациин Улан-Удын городскй танагай эрхим киномеханикуудай нэгэн А. Лаврентьев. Сталинска Конституцийн Удэры хүндлэлдэ жэлэйнгэе түсые валова суглуулгаар 150 процент, харагшадые киногоор хангаха түсыбөө — 187 процент гүйсэдхэе.

МТМ электрфицировалэгдэе

Итанцын МТС-эй машинно-тракторна мастерскойн станогуд ба түхээрлэгүнүднэй энэинһэе урда тээ простой трансмиссияр хүдэлгэдэг байгаа. Мүнөө тус МТС-эй директорей үсүсэлээр эндыхи механикаторнууд МТМ-гээ дүүрэн электрфицировалэе. Бүхы станогуудын электромотороор хүдэлгэдэг болобо. Ингэжэ хүдэлмэршэнэй ажал нилээд хүнгэрһэн ба заһабарилһын ехэ материал алмагдан байна.

Харюусалгагай редакторай орлогшо Ц. Б. БУДАЕВ

Д. Ширеторов.

Бурят-Монгольскя Правда
1951 он
Союзпечать

болбол 1951 ондо республиканска газетнууд: «Бурят-Монгольскя Правда», «Бурят-Монгольскя Агитаторай блокнот», городскй аймагай газетнуудтэ

ЗАХИЛ АБАНА ЭХИЛЭЭ

Захилгын түлбэринүүд:

	жаа соо	6 һара соо	3 һара соо	1 һара соо
«Бурят-Монгольскя Правда»	60 тух.	30 тух.	15 тух.	5 тух.
«Бурят-Монгольскя Агитаторай блокнот»	60 тух.	30 тух.	15 тух.	5 тух.
Городскй газет	12 тух.	6 тух.	3 тух.	1 тух.
Аймагай газет (жэлдэе 52 дахин гарадаг)	7 тух. 80 м.	3 тух. 90 м.	1 тух. 95 м.	65 м.
Аймагай газет (жэлдэе 104 дахин гарадаг)	45 тух. 60 м.	7 тух. 80 м.	3 тух. 90 м.	1 тух. 90 м.

Захилме Союзпечатиин танагууд, почто, мун фабрика ба заводудай, һуралсаал газарчуудай ба эмхи зургаануудай, совхозуудай ба кохозуудай һийтин түлөөлөгшөд абант.

Захихаяа яарагты!

Корейдэхэ событинууд тушаа США-дэ боложо байгаа өшшөгдөлгокууд тухай американска хэблэлэй мэдээсэл

НЬЮ-ЙОРК, декабрийн 3. (ТАСС). Хүүлэй хоёр үдэртэ газетнуудэй ондо ондоогоор мэдээсэлнэ дуулаад сошордон, толгойгоо эрынэн жирир американска хадаа Корейдэ хүүлэй табан үдэртэ юу болоһонни ойлгохын түлөө эхээр оролдожо байна. Ноябрьн 24-дэ Макартур Корейдэ «ехэ довтолгон» эхилһэн тухай мэдээсэл байгаа. Макартур хадаа дайе түргөөр дүүргэхэ ба американска солдадуудые рождествогой үдэр хүрэтэр гартэнэ бусааха гэжэ үгэе үгэһэн юм. Үгэһэн тэрэ үгэн гансахан «иаладан хэрэг» байгаа гэжэ Макартур Вашингтонскэ журналистда элбгэһэн телеграмма соогоо мэдүүлһэн байна. Ноябрьн 26-най үглөөгүүр Нью-Йоркска нэгэ радиостанци мэдээсэлэе, «американска сэрэгэй гени» Макартурэй өөрын зохиһон түсыбэй үндэһөөр, американска сэрэгүүд хойто корейскэ армие бүлэхэ ба бүрэн усахлаха талар «гиантска» операци Корейдэ амжалтатайгаар хэжэ байна гэжэ хэлэһэн юм. Гэбшье, Анчжугай райондо 100 мянган хүнтэй американска армие хойто корейскэ сэрэгүүдэй хүрэлэн бүлэхэ лабайт аюул байна гэһэн түрүүшүн мэдээсэлүүд хэблэлдэ ноябрийн 27-до толилодо.

Ноябрийн 28-да ба 29-дэ дамжуулан мэдээсэлүүд соогоо американска сэрэгэй корреспондентүүд хойто корейскэ сэрэгүүдэй ба Хитадай һайн дуратанай хүсэ шадлы тэмдэглэе. Ассошиэйтед пресс-агентствын токийска корреспондентын мэдээсэлэй ёһоор, довтолжо байгаа сэрэгүүд хадаа американска сэрэгүүдэй линийн саана нэбтэрэн орожо, 24-дхи, 25-дахы ба 1-дхи кавалерийскэ (мотомеханизированнэ) дивизионууды, тэрэшлэн Макартурэй командовани доро байһан бусад частнууды тон ехэ аюулда оруулан байна. Хойто корейскэ сэрэгүүдтэй гар тулалдаа хэйнэй хүүлээр, түрежэ бригада фронтын түрүү линийн гэдэргэе бусаагдаа.

Американска хэблэлэй бэшэһэнэй ёһоор, американска сэрэгүүд «Корейдэхи дайнай боложо байһан бүхы үе соо хамагай ехээр дингдэнэ» байна. Эдэ сэрэгүүд хадаа «сэрэгэй угаа эхэ хоосор уналгын урда» байна гэжэ тэрэшлэн заадаба.

США-гэй сэрэгэй хүтэлбэрлэгшэд корейскэ политикы үзэлы нэгэ сохилтоор сашажа һалгаамлади гэжэ үгэе үгөөд, хитадуудтай хэлсэнүүдые хээ ядаллаһаа һаналаа барихын дипломатууды гуйһан байгаа. Мүнөөдэр, американска хэблэлэй мэдээсэлэй ёһоор, США-гэй сэрэгэй хүтэлбэрлэгшэд Корейдэхи дайсанай хүсэнүүд тухай американска разведкын «алдуутай мэдээсэлүүд» ёһоор тохоболдон аюулаһа американска армие гаргахын «дипломатууд» гуйһа.

Гансахане жирир американска мэхэлэгдэд байна бэшэ. Хэблэлэй мэдээсэлүүднээ харахада,

сошордон, урма хушаран, урлагы сүхалаһан баримтанууд Пентагондо (сэрэгэй зургаан), Гүрэнэй департаманда, конгресстэ, Лейк-Саксестэ, Нью-Йоркска биржэд ба буржуазна газетнуудтэ редакцинуудта харагдана.

Корейдэ генерал Макартурай амжалтагуй ябуулганууд хадаа зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ тухалхын тула дипломатийн аргууды түргөөр хэрэглэхэ шухла гэжэ президентэ этигүүлжэ зорилгоор Сагаан Байһан руу түргөөр ошохынэ США-гэй сэрэгэй дээдэ командованиин түлөөлөгшөды баалаба гэжэ «Крисчен Сайенс Монитор» газетын Вашингтонскэ корреспондент Харш заба. Гэбшье, «Пентагоний дээдэ түлөөлөгшөд» хадаа «дипломати» болбол довтолгы түргөөр зогсожо шадаха ба «армийн сүхарижа байхала дипломатийн туһаламжа абаха гэшэ найдабаригүй хэрэг» гэжэ мэлэнэ. Тимэһэ тэлэнэр хадаа түрүүшүн элбгэһэн зорилго — фронт дээрхи байдалые шадаалһаа стабилизацила ябадал болоно гэжэ тоолоно. «Гэбшье тэлэнэр (сэрэгэй удардагшад—ред) зорилгонууды сэрэгэй ёһоор шиндхэбарилхэ саг үнгэрөө гэжэ нэгэн һаналаар бодоно. Генерал Макартур өөрөшө дипломатическа нимэ туһаламжа хэрэглэхэ уралтайгаар хандаһан байгаа» гэжэ Харш бэшэе.

Дайсанай хүсые сэгнэжэ үзөөгүй Макартурэй мэдээсэлүүды үндэһ болгон, Корейдэхэ дайнай кампанийн түргөөр дүүрэхэ ябдалы Вашингтондо хүлэжэе байгаа гэжэ Харш хэлэнэ; тэрэнтэй зохиңдуулан, «дипломатическэ ябуулгануудай програм» зохёогдон байгаа. Болон ушарай ба Вашингтоний хүлэжэ байһанай хоорондохы илгаа хадаа байлдаанай поли дээрэ болон хубилалтануудай урда тээ зохёогдон дипломатическа программаһа арасхы баалаһа.

«Уолл-стрит джорнэл» газетын Вашингтонскэ корреспондент Гүрэнэй департамандахы һанал бодлые нигэжэ, харуула габэл: «Сагаан Байһанда, Пентагондо ба Гүрэнэй департаманда политика хэдэг хүнүүд үсэгдээр ехэ ууртай байгаа. «Мүнөөнэй ситуаци тухай мүнөө үглөөгүүр юу боложо байһана талнарта би хэлэжэ шадахагүй, ушарын, мүнөө үдэшэ бизнээр бүгдөөрөө тал ондоо һаналтай байжа болоход» гэжэ дальне-восточно хэрэгүүдые эрхилһэн нэгэн эксперт мэдүүлб.

Правительствын официална мэдүүлгэнүүдын алгасаатай ба ойлгогдохогуй байна. Үсэгдээр үглөөгүүр Гүрэнэй департамант хадаа улаан Хитадые Корейдэхэ «агрессор» гэжэ официална нэрлөөн байгаа. Хэлэн минута үнгэрөөд байхада, ООН-дхи американска делегаци хадаа Хитадые агрессор гэжэ нэрлэнгүйбди гэжэ мэдүүлһэн байна. Мүнөө үдэе США-гэй правительство хадаа Хитад

тушаа юрэнхы линие тодорхойлһын тула Англиян, Францины ба бусад совингуудай правительствонуудтай зүбшэллэжэ байна, мун экономическа болон политическэ санкцинууды, жэшээхэдэ, «коммунистическэ оронудтай» худалдаа найма хээ ябадалы зосоохо ба Хиталдай дипломатическа харилсаанууды таһалха зүйлүүды хараалжа байна гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын Вашингтонскэ корреспондент Хайтауэр ноябрийн 30-да мэдээсэе.

Корейдэхэ дайнай ябуулгануудай хүжэлтэ, мун Вашингтондохы ба Лейк-Саксестэй дипломатическа алхамууд хоорондоо тон нарын холбосотой юм гэжэ Хайтауэр бэшэнэ.

Вашингтон хадаа дипломатическа фронт дээрэ ябуулганууды хээ арга боломжо үгэхэ оборонын линие Корейдэ байгуулаха гэжэ найдана гэжэ багсаахаар.

«Нью-Йорк Таймс» газетэдэ ноябрийн 30-да Рестон нигэжэ бэшэе: «Хүүлэй үдэрэй событинуудай болоһонһоо, Макартурта этигэхэ ябадал конгресстэше һуларһание нэжэглэжэ болохогүй. Макартурай эригтэ политикы президент Трумэнэй зүбшөөһэн ба Англыин нилээд болгоомжотой политикые буруушаһан ябадал хадаа баруун оронуудтахи американска хүтэлбэрин арга боломжо ехэ хохилол хэбэ. Нэгэн талаһаа, англичанинууд ба французудай, нүгөө талаһаа Макартурай эригтэ политикын хоорондохы ноуса тулалдаануудта президент хадаа верховно командовалгыше холодоо дэмжэдэг байгаа».

Ерэхэ неделидэ Парижда болохо байгаа англо-франко-американска хэлсэнүүд дальневосточно политикадахы совингуудай юрэнхы линие зохохо ёһотой гэжэ Рестон заана.

Ноябрийн 30-да «Уолл-стрит джорнэл» хадаа Вашингтондохы һанал болол тухай өөрингөөе Вашингтонскэ корреспондент Кроулинн хөрхдө мэдээсэлэе толило. «Корейскэ асуудалда хэрбэе бизнээр улаан Хитад тушаа шанга политика хараалаһааннай, корейскэ асуудалаар манай совингууд бизнэһэй таһанар халажа магадгүй» гэжэ бэшэнэ. Англи, Инди, Франци ба американска ондоо олон совингууд Хитадагй ба Корейдэхэ тэрэнэй совингуудтай этбэй болохы хүсэнэ. Нэгэдэмэл наһануудай дэмжэлгүгөөр Хитадагй эригтэ тулалдаа хээ наа, дайе урдшалан болоулан юм гэжэ бизнэс таанарта һануулабди.

Хүдэлмэршэнэ ангиль уласхоорондын хани барисанай энэ толотомо жэшэе хадаа тэрэ уеын уласхоорондын бүхы оршон байдалы хубилганинь мэдээжэ. Энэ хүсые мүнөөшө ашаглаа.

Энэ бэшгэй буулгаринууд тред-юнонуудай британска конгрессу Геносветтэ, кооперативна партия, профсоюзудай гүйсэдхөмүст, парламентын гешүүд-лейбористска ба лейбористска партиин нотагай органицинуудта элбгэгдэе.